

Oglaši, prepoznači itd.
tiskaju i razmataju se na temelju
čitavog članka ili po dogovoru.

Novič za predstavljanje oglaši itd.
koja se raspoređuju ili položi
čicom peč. Medicinske u Beču,
polikliničke u Beču, u Puli,

Kod naravnih valja točno oz-
naci ime, prezime i najbitnija
posta predstavnika.

Tko ist na vrieme ne primi,
veća to javi odpravnictvu u
otvorenem pismu, za koji se
ne plaća poštiranina, ako se izvana
napis "Reklamacija".

Celoživog računa br. 847-849.

Tiskom listare broj 38.

Izlazi svakog satora i petka
o poledne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
nepotpisani natiskaju, a ne-
frankirani neplaćaju.
Predložiti se postarano stoji:
12. K u obče | na godinu
6 K za seljake | na godinu
ili K 6—, odn. 3— na
pol godine.
Izvan carevine više poštiranina.
Po jedini broj stoji 10 h. koli u
Puli, toliko izvan iste.
Uredništvo se nalazi u ulici
Grašića br. 5 te prima stranke
često nedjele i svetka svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, s logom sive poljari." Naroda poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stepe Gjivic. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Zašto neće biti sazvan istarski sabor u Kopar?

U talijanskih novinama čitali smo nedavno, da će za buduće zasjedanje biti sazvan istarski sabor opet u Poreču, nipošto u Kopar, kamo je bio sazvan zadaju dva zasjedanja. Ta vijest bili će po svoj prilici istinita, jer se talijanski zastupnici u Beču ižu i mažu oko gospode ministara, od kojih su valjda izpostavili, da se sazove naš sabor u Poreču, nipošto u Kopar. A koji bi mogao biti razlog, da talijanski zastupnici neimar više za Kopar, gdje bijahu doma, i gdje su se više zadovoljniji - utili nego li u Poreču?

Evo tih razloga:

Za posljednjih izbora za carevinško vijeće u kuriji veleposjedača došlo je — kako je poznato — do očita razdora između talijanske gospode u obče, napose pak između koparskih gradjana i predsjedništva talijanskog političkoga društva. Taj sukob - rodio je sramotne izgredje u Kopru, gdje bijaše više osoba radi toga napšeno i kažnjeno.

U Kopru sjede glavni kapurioni talijanske stranke u Istri, koji se nisu učali na dan spomenutog izbora kuci, jer bi bili izvježdani, obruženi a možda bi bili i batine' mjerile njihova gospodска ledja. Nakon rečenog sukoba i razdora među gospodom ustrojio je propali kandidat u izborničtu veleposjedača, zemaljski zastupnik i član zemaljskoga odbora dr. Pier-Antonio Gambini posebni listić u Kopru pod nazivom „Era nuova“ (novi

doba) koji izlazi tako se nevaramo dva puta mjesечно i koji kriza — kako čujemo — račune talijanskog gospodi u Kopru.

Listić taj — reč bi — da se je stavio na stranu nižeg građanstva, radnika, malih obrtnika, i kopaća u Kopru, te da ove luka i podži proti vladajućoj klići u Kopru i u obče u Istri.

Ti niži slojevi pučanstva, da neslijevi više slike ni Benatti-a, ni Madonizzu, ni Cobola, ni Marsicha ni druge talijanske pravke. Niže građanstvo, da je velikoj gospodi dobrohano okrenulo ledje i da se nebi dalo upotrebiti za prostačke demonstracije proti Hrvatom i Slovencem, kako je tuvjeck do sada bivalo.

Talijanski pravci znajući to, pobojuše se, da bi izgubili vlast i ugled kod svojih istomisljenika u Istri, "e nel vicino regno" (u susjednom kraljevstvu) kad bi se u Kopru mirno i trizno saborovalo, t. j. kad nebi bili više hrvatsko-slovenski zastupnici svakojakom ruglu i smjelu izloženi ili kad se koparske građanstvo nebi izkazalo u "talijanskom patriotizmu" u onoj mjeri, kuo što se je pokazalo kod prvog zasjedanja ili kao što se je pokazalo talijansko građanstvo prvih godina u Puli i u Poreču. Na protuslavenske demonstracije za saborskog zasjedanja nije dakle bilo više — računati — a kad neima toga, onda gubi cenu sabor, pade ugled pravkam u građanstvu, nestade pa ratiči i zma.

Radje ništa nego li tako sramotno saborsko zasjedanje!

Daljnji razlog, da se nesastane budući sabor u Kopru, nego u Poreču, jest taj, što će se za budućeg zasjedanja svećano proslavit 40-godisnjicu zemaljske autonomije ili uspomenu na prvo zasjedanje istarskoga sabora prije 40 godina.

Kod te svećanosti trebati će svakako svakojakih demonstracija i proti Hrvatom i Slovencem i proti njihovim zastupnikom i u smislu glasovitog, "nessuno". Za to se pak hoće koliko prikladno mjesto toli stvo-

reno za to občinstvo... To jedno i drugo ima Poreč. U Poreču je gradska ukara uvek pokorna komandi glasovitoga generalskog komandanta, krasno izvršeno gradjansko, mjestno redarstvo i tuj bi moglo i druge oblasti zatvoriti lievo oko i desno uho i u slučaju potrebe kako je jur bivalo prijašnjih godina, što bi nam mogli potvrditi pokojni i živući poglavari od g. 1883. amo. Poreč je dakle kao stvoreno za svećanu proslavu saborskog jubileja i nedvojimo nimalo o tom, da će cesarska oblast talijanskog gospodi u tom pogledu poći na ruku. U Poreču oživili će prigodom svećanosti stare uspomene na muzeve, koji bi bili radje pošalji zastupnike među Zulu-Kafre nego li u Beč — tuj će se opet pružiti prilika, da se počake mrzkim Slavenom kako su oni tudjinci — samo trpljeni u Istri — tuj će se moći slobodnije oriti ona milozvučna proti tudjincu.... E, onda valja u Poreč?

Protiv vinskog klauzula.

U sjednici zastupničke kuće dne 14. maja 1901. bio je prihvaten slijedeći predlog vinogradarskoga odbora:

"Kod obnove trgovackih ugovora iz-tičućih godine 1903., ima se odlučno držati jedinstvene sada valjane autonome carine od 20 for. u zlatu za sva vina, osim pjenečih, kao što i za vina iz voća, i za most vina i voća, te se nejma pod-

nipošto privoliti na snižene ugovorne carine.

Samo u slučaju, kad bi se vlada smatrala prisiljenom na sniženje te autonome carine na vino prema Italiji radi trgovackog ugovora sa Italijom, moglo bi se privoliti uvoz ciframi ustanovljene, domaćemu proizvodu neškodljive množine bilogia vina za križanje, odrediti kontrolne ustanove, koje se nemože nikako mimoći. Pri tom pak se nejma podnipošto ići izpod carine od 12 for. u zlatu, i ima se

maža, gledom na plemeniti cilj, posebni, občine i sabor. Družtvu ovo broji danas na stotine hiljada članova i samo prošle godine izdalo je 160.000 kruna za povećanje biblioteke. Ovo družtvu ima do sada trinajst svojih podružnica u Beču, koje rade zajedno sa svojom maticom. Iz čitanica ovog družstva isključene su sve igre i novine, koje su pune prosvjana, jer takve novine samo truju srce i čudne nekog čovjeka i raspiruju u njenoj strasti.

Na Rusiju nije htjela da zaostane za ovim naprednim zemljama, pa se i tamo počesse dizati slična družtva. Tamo dapaće postoje već razne škole za stručnu naobrazbu nižeg puka, gdje se svatko može uz vrlo nizku cenu mnogim stvarima naučiti. Tako imade po nekim mještima "gimnazija za ženske". Ali te gimnazije ne odgovaraju našim gimnazijama, jer se u njima ne uči ni latinski ni grčki ni ostalo, kao kod nas u gimnazijama, već samo ono, što je ženi najpotrebitije za život. U takve gimnazije dolaze seljakinje odjevene u svojoj narođinoj nosnji. Kada se seljakinje svrše takvu školu ne pogospode se, kao u naš djevojke, što se od-

sporazum tako carinarsko-tehnički urediti, da na tu pogodnost za vrieme cijelog trajanja trgovackog ugovora nejma prava nijedno drugo država iz naslova najveće pogodnosti: Kad se to carinarsko-tehnički nebi moglo na podpuno sjetujan način postići, tad bi se imalo i prema Italiji bezuvjetno stojali na autonomnoj carini od 20 for. u zlatu.

Carinu na drope ima se primjereno autonomnoj carini na vino povisiti, i nejma se ugovorom dozvoliti sniženja te carine. Uvoz vinskih surogata ili se u obće nejma dozvoliti, ili se ga ima sa primjerenom visokom carinom onemogućiti.

U zaštiti solidnoga proizvodjanja vina, nužno je potrebiti strogi zakon o umjetnom vnu, te se prešno poziva c. kr. vlada, da tim prije podnese zastupničkoj kući načrt takovog zakona.

Za taj predlog glasovali su svi hrvatski i slovenski zastupnici, svi češki, što je osobito naglasiti, jer u velikoj većini zastupaju nevinske krunovine i jer su navrši došli ostali sjednici dok se nije o tom predlogu odgasiovalo, te uspori tomu što bi taj predlog mogao biti na utržnijim obrtnim proizvodom. Učinili su to bili iz ljubavi prema Hrvatom i Slovencem. Glasovali su na dalje za predlog zastupnici rusinski, njemački iz raznih zemalja i raznih stranaka, i konzervativni talijanski. „Liberalni“ talijanski, naročito istarskih, nije bilo nijekako viditi. I klupe Poljaka bile su prazne. Na usta svoga člana u vinogradarskom odboru bili su doista izjavili, da će se u toj stvari zauzeti za vinogradarske pokrajine, zašto njim je zast. Biankini naročito u svojem govoru izrekao zahvalu, ali kod glasovanja u kući nije bilo. Valjda je vlada na nje uplivala, i hoće se pridržati slobodne ruke za razpravu trgovackih ugovora.

Svim govornikom se je povladjivalo i pljeskalo, a kad je predlog bio primljen pljeskalo se je osobito.

gajaju u raznim zavodima, nego se one vrate svom seljačkom životu, svomu stazu i polju. Djevojke te plaćaju vrlo malenu školarnu i hraranu kuhaju same u istom zavodu svaki dan izmjene. Takovih škola imade i za mlađice — seljake. Tako je u „barbarskoj“ Rusiji, a kako je u našoj „kulturnoj“ Austriji, gdje nemamo ni najnizih škola?

Kad se tako živo stalo raditi kod drugih naroda oko pučke naobrazbe, prebudiše se donekle i naši rodoljubi u nekim našim zemljama. Tako se prešle godine u Zagrebu osnovalo družtvu „Urania-kazalište“, kojemu je zadaća, da na vrlo jednoslavu način širi medju narod prosvjetu. Ovo družtvu imade sjelo u Zagrebu, ali ono ne ostaje uvek tamno, nego putuje širom Hrvatske priređujući predstave, kojima je omogućen pristup svim slojevima. „Urania-kazalište“ u Zagrebu osnovano je po uzoru sličnili i istoimenim družtavima po drugim evropskim gradovima. To družtvu postiglo je već dosad velik uspjeh te, kako nekoji kažu, prestiglo je i bečko takvo kazalište, po čijem je uzoru sagradjeno. (Dalje slijedi.)

PODLISTAK

Pučka naobrazba.

Od polovice devetnaestog veka stalo se je po svim kulturnim zemljama mnogo raditi oko pučke naobrazbe. Takožvana inteligencija počela se je živo zanimati oko naobrazbe prostog puka. Ljudi uvidješe, da ovako dalje ne može da ide, dok je narod prepusten sam sebi te neema pristupa naobrazbi, pa stadoše misliti, kako bi se najlakše moglo doskočiti tomu zlju. Uvidješe naime, da su svi ljudi u tom pogledu jednaki i da su baš prosvijetljeni, dozni brinuti se za naobrazbu nižih slojeva.

U Americi i u Engleskoj još pred pedeset godina stadoše inteligentniji krugov raditi oko poboljšanja nižje klase u kulturnom pogledu. Oni osnovaše u svim ovim gradovima družtva, kojima je svrha bila pučka naobrazba. Pri tom ih podupirala i njihove vlade.

Ta družtva uređiše svoje „pučke knjižnice“, koje su pristupne svakom članu različike dobe i stališa. Ovo družtvu po-

O popisu pučanstva u Istri i Trstu.

Interpelacija zastupača Spinčića i dr. govora na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva utravnih posala ticeća se popisa pučanstva u Istri i u Trstu.

U dodatku k interpelaciji prvo podpisano i drugova od dne 8. febrara t. g. uslobadjavaju se podpisani obzirom na postupanje kod popisa pučanstva navesti još slijedeće slučajeve, koji bijaju dojavljeni.

U Vrvare došli su dne 11. febrara t. g. u jutro popisni komesari iz Poreča, da obave popis pučanstva. Stanovnici selu zahtjevaju jednog pisara, koji je vjest njiživom hrvatskom jeziku. Jednog takvog nadjeće, koji je izpunio do podne popisne arke u prisutnosti komesara za osam obitelji u hrvatskom jeziku. Poslike podne dodje u selo opet popisni komesari i to sa občinskim stražarom i dvojećem oružnika te se nije htio više poslužiti pisarom vještima hrvatskom jeziku, već je izpunio popisne arke u talijanskom jeziku. C. kr. politička oblast dala je dakle občinskim činovnikom oružnike, da podupri občinu u njezinom samovoljnom postupanju.

C. kr. popisnom činovniku pritužise se nekoji stanovnici iz Zrenja, občina Oprtalj, da bijahu godine 1890. nepravilno obzirom na občevni jezik popisani, i to s razloga, da budu kod popisa pučanstva godine 1900. pravilno unešeni. Onaj činovnik odgovorio im je na to: „papir se dade popisati, on ne-govori, mi znamo kakov go-vori-te“. Što imadu te rieti znati? Ne moje sumnjati, da se je opet inače pisalo nego li bijase prijavljeno!

Na uvodu spomenutoj interpelaciji bijase jurve navedeno, kako je c. kr. popisni komesari, uslijed pritužbe, podnesene od talijanske stranke, stanovnike u Krasici — u mjestnoj občini Buje, katar Poreč, podvrgao pravom jezikovnom izpitu. Od hrvatske stranke bijaš u istom kotaru više pritužuju iz raznih občina c. kr. političkoj oblasti podneseno; nu u ovih slučajevih nisu popisni komesari proveli naknadnog izpita. Tako se pritužile primjerice kod c. kr. kotarskoga poglavarstva u Poreču stanovnici triju selu mjestne občine Grožnjan, što su popisni komesari ljude pozdravljali sa „bon giorno“, unesose, da im je talijanski občevni jezik. U ta sela ipak nije dosao c. kr. popisni komesari, da proveđe nadizpit.

Iz istoga kotara se je javilo, da su moralni stanovnici raznih mesta dati pismene izjave providjene sa 1 K bilježu o občevnom jeziku, što ga je občinski činovnik krivo unesao i da se je jedino na temelju takvoj biljegovanih izjava občevni jezik popravilo.

Kada je neka Tentor K. u Cresu popisnom komesaru odgovorila, da govorit doma hrvatski, da onoj odgovorio: „Domu govorite hrvatski, ali kada ideš u dučan X ili u občinski ured, govorite li hrvatski ili talijanski? Pazite dobro, jer ako izkašete krivo u oroj ūčki, kasniti ćemo Vas novčanom globom. Vi ste Talijanka, jer govorite i talijanski“. Na taj način da se je postupalo i sa drugimi strankama.

Slične pritužbe proti prekršajem kod popisa pučanstva u Trstu donaša tamošnja „Edinstvo“ skoro danomice.

Dodataću donasajući to popisani javno do znanja pozivajući se na interpelaciju stavljenu dne 8. febrara t. g. obnavljaju upit na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva utravnih posala:

1. Je li njegova preuzvišenost voljna — na zaštitu prava i zakona — izdati podređenim oblastim u Trstu i u Istri

stroge naloge, da poprave prigodom popisa pučanstva pošljena izkrivljenja, i da budu uspjesi pučkog popisa — za pravilnost kojeg odgovaraju državne oblasti u prvom redu c. kr. ministarstvo utravnih posala, istinom odnosnjem odgovarali?

Je li njegova preuzvišenost akcion pozvati na odgovornost one, koji su sukrivili onoga izkrivljenja?

U Beču, dne 10. maja 1901.

Spinčić, dr. Ploj, Perić, dr. Klaić, Plantan, dr. Ferjančić, Borčić, Vuković, Pogačnik, Bicanin, dr. Žitnik, Pošć, Berk, Supuk, dr. Ferri, dr. Załrop, dr. Ivčević.

DOPISI.

Iz Baderna. (Mužki podružnici sv. Cirila i Metoda — topovi proti tuči posuđiljima — nasi prijatelji). U nedjelju dne 28. aprila, obdržavala se kod nas prva glavna skupština mužke podružnice sv. Cirila i Metoda. Članovi su ju ponosili skoro u podpunom broju, te su već u mjestu pokazali, da im leži na srcu napredak naše podružnice i da ih shvaćaju njezinu svrhu. Na skupštini čuli su podružničari iz ustiju g. predsjednika i ostalih članova mnogo lepih i koristnih nauka, a među ostalim i tu zdravu misao, da bi se članovi više puta na godinu sastajali u izvanredne glavne skupštine. Mi nismo u prigodi, da usrećimo našu podružnicu izdašnjim darovima i inim zabavama, zato je od pričke potrebe, da se mi članovi višeput sastojemo, pogovorimo, a tom prigodom i uplatimo našu članarinu.

U odbor izabrani su, osim tajnika, svi stari odbornici. Poslije zaključka glavne skupštine unila je lepa svotica, što darova, što članarine, u korist naše podružnice. Materijalni uspjeh naše podružnice, zalihe, nije kakav bi morao biti, nu ustanimo se, da će se i tomu pomoci.

Niti jedan občinac u našoj župi nebi smio izostati, nego upisati se u našu podružnicu, jer glavna družba troši u korist naše djece svake godine dosta veliku svotu novaca. Kudgod ima naše braće Hrvata, u svim dijelovima sveta, sabiraju milodare u korist naše djece, a mi da si sami ne-pomognemo, koliko možemo! Ipak imade mnogo malomarnih za našu podružnicu. Osobito jedno moramo vrucate preporučiti našim občinaram i članovom: „Kupujte žigice sv. Cirila i Metoda“, jer time mnogo koristite našoj družbi. Ostavite žigice „Legnazione“, jer tim sami sebo neznačući, kopate grob“.

Do malo će početi djelovati naše družtvu za štednju i zajmove ili kako na rod zove „Posuđiljica“.

Mi smo veoma zahvalni pokretačem tvoje družila, jer smo uvjereni o krvavoj potrebi istoga. Samo neka se više nezateže otvorenjem.

Prošli čedan nabavili su naši župljani šest topova proti tuči, svaki sa pet muniza.

Nesretna tuča, koja nas svake godine višemjesečno pohodi i uspjeh streljanja proti istoj, sklonula ih na tu dobru misao. Da se cieva naša porezovna občina bude mogla obraniti, potrebito je, još tri topa, pak se ustanimo, da će se zato još nesložna braća složiti, jer je to občina korist, a ne samo pojedinca. O tom ćemo više jedan drugi put.

Ovdje se je narod počeo hvala Bogu buditi, sasvim tim, što ga mnogi domaći izrodi i mnogi „svemogući“ nastoje ocrnititi pred ostalim svjetom. Ti, tobožni, naši prijatelji i usretitelji svuda su jednaki. Sto sami ne mogu, to im pomazuju njihove sluge, koje oni u tu svrhu dobro platite. Klevenje, ogovaranja, laži itd. to su im omiljena sredstva, kojima se nabavaju, na svakoga pravoga prijatelja puka, bio on u komu, stališu mu draga.

Mi smo bili brojem takvih podlih stvorova osobito sretni, nu sada smo još sretniji, što su već polomili svoja bršlja.

koplja, pak samo još malo vremena i vijet ćemo, da će i zadnji naš „dupljak“ morati moliti gospodu, da mu kupe „mu-daine“, kako još nekomig. Za sadu ostaje mi zdravo, do skora vidova.

Franina i Jurica.

Fr. Ča ono piše „Proletario“ od tovarih. Jur. Ten on vavik tovarski piše, drugačije ni nezna.

Fr. Da, ma kad tovar rave, na nebo da ne gre.

Jur. Bit će tako kad rave jedan tovar, ali kad zareve više njih skupa onda se čuje i dalje od neba.

Fr. Na priliku oni okolo Proletaria?

Fr. Lindarsko trubilo je počelo opet trubit. Jur. Vero temu se nečudi zač sunce lipotepli.

Fr. Ča mu morda sunce škodi?

Jur. Bravo, valje mu se možljani zmešaju.

Fr. Ča biš ti rekao, su i či pekli Šločarića oni hrvatski bieči, ke j' tokai od naših školani?

Jur. A la ja, ja, ča paraš da on gleda na partid puli bieči.

Fr. Tako mu je sejeno al su hrvatski ale talijanski?

Jur. Brate, samo da su beči magari turski!

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Danas prije podne imala je austrijska delegacija prvu sjednicu, na kojoj se je konstituirala izabrana predsjedničtvina.

Dne 17. t. mj. imao je proračunski odbor prvu sjednicu, na kojoj je započela razprava o privremenom proračunu. U ime mladotičeskog kluba izjavio je zastupnik Stranjskog, da se Česi nalaze napram sadašnjoj vlasti i opoziciji i da će glasovati proti privremenom proračunu. Časovito i umjetnim načinom izazvano djelovanje carevinskog vjeća, da nije dokazom o njegovoj životnoj snagi. Češki zastupnici odušuvaju krivo mišljenje, kao da bi bio češki narod zaboravio na uvredu, nanešenu mu ukinućem jezikovnih naredaba. Vladini narodno-gospodarski predlozi, da nepokazuju našu bogatstva nego oni prikrivaju našu političku nevolju.

Zast. Baeinreither predhvaci predgovorniku, da je u oprijeti sa držanjem njegovih drugova te izjaviti, da će njemacki ustanovljeni veleposjed glasovati za privremeni proračan.

Slovenski zastupnik Robić reče, da Slovenci neimaju u vlasti povjerenje, jer se oni premašili obzire na prosvjetne i gospodarske potrebe Slovaca. Predsjednik ministarstva dr. Koerber osvrnu se na predgovornike, kojim reče, da nemogu zanikati dobre volje vlasti, koja znače, da ne traže od državnog zastupstva povjerenje u tom, da njoj glasuje velike državne potrebe. Pošto je govorilo i drugih govornika, bijase prihvaćen privremeni proračun u podrobnoj razpravi.

Obzirom na zajednički rad hrvatsko-slovenskih zastupnika na carevinskom vjeću pisu nam iz Beča: Kano, po našem — nezna se s koje strane — priobčili su bečki listovi dne 15. t. mj. vies o „zadrženju jugoslovenskih klubova“. Tu vies donosi po staročekom listu „Hlas Naroda“. U pobji imade nješto istinita, nu u glavnom je nepotpuna i dijelomično tendenciozna.

Isina je, da su zastupnici hrvatsko-slovenskoga kluba dne 13. t. mj. razpravljali o tom, kako bi bilo potrebno, da hrvatski i slovenski zastupnici na carevinskom vjeću sastave parlamentarnu komisiju, u kojoj bi se imali dogovarati, kako će im zastupnici hrvatskog i slovenskog naroda sporazumno raditi u carevinskom vjeću.

Nekopravno je govoriti jedino o sporazumnoj postupku hrvatsko-slovenskog kluba i slovenskog središta. Hrvatsko-slovenski klub želi sporazumno postupati i s onom četvoricom slovenskih zastupnika, koji nepripadaju suda ni jednom ni drugom klubu. To je odlučan zahtjev hrvatsko-slovenskog kluba. Kao u prvom početku tako i sada teži ovaj klub za sporazumnoj postupanjem svih hrvatskih i slovenskih zastupnika i neči nikakvog izključenja, bilo sjedne, bilo s druge strane.

Konačno ustanavlja naš použdanik, da je tendencijozno govoriti o tom, da se za to pripravlja sjeđenje obaju klebova i da se stvari protuteže proti mladotičesko-njemackom savezu.

Građa Gora. Kneginja Milena sa kneževićem Mirkom i malenom pratioj poslije je dne 19. t. mj. iz Baru u Rim u posjetu svojoj kćeri talijanskoj kraljici Jeleni, koje porod očekuje se dan na dan. Kneginju sa pratioj dočekao je zastupnik Viktor Emanuel sa više državnih dočestojanstvenika, te ju odpratio u kraljevske palace.

Srbija. Mlada kraljevina postala je u istu zemlju iznenadjenja. Tamo ne može vuljda nitko ni slotiti danas, što bi se moglo sutra dogoditi. Svet je očekivao, da će kraljica Draga za koji dan poviti dlete, budućeg vladara Srbije, a kad tamo dolazi iz Biograda vies kano iz veda neba grom, da kraljica Draga niti nebiša u blagoslovjenom stanju i da se nezna da li će u obče moći kada roditi. Tamo su očekivali dan na dan porod následnika, prieštoja, francuzki ličenici borave već dulje vremena na dvoru, da paze na zdravstveno stanje kraljice i da njoj budu pri ruci u težak časovlji poroda — a kad tamo — sve se razplinuo kamo kruglje sapunje na zraku. Neodjeviva vies osupnula je sav svjet, da pače i one, koji su viši, na sablazni biogradskog kraljevskog dvora. Osupnut i zlovljen ostao je napose srbički narod, komu je još nedavno kralj Aleksander proglašao javio, da očekuje radostan dogodaj u svojoj obitelji, a sada mora da javi narodu, da bijase prevaren, da o radosnom dogodaju nemaju bili ni govor. Razočaranje nastalo je u Srbiji strašno. Svaký se pita sa užasom kad li će već jednom prestati na kraljevskom dvoru slične sablazne.

Rusija. Slavensko dobrovorno društvo u Petrogradu obdržavalo je ovih dana pod predsjedničtvom grofa Ignatjeva svoju glavnu skupštinu. To društvo broji 33 počastna člana, 72 doživotna člana i 399 pravih članova. Društveni prihod iznosi 27.560 rubala. Skupština je odobrila izvještaje tajnika i blagajnika te izabrala podpredsjednikom senatora A. Marićina. Ovo društvo daje podrške u narodno-prosvjetne svrhe pravoslavnih Slovaca. Iz Petrograda javljajo, da je najnovija vies o sablazni na srpskom kraljevskom dvoru silno ogordala cara Nikolua. On je naime bio kralju Aleksandru vjenčanim kumom i imao je kumovati dietet, sto bi ga bila imala poroditi kraljica Draga. Razumljivo je dačko, da se car nemao radijati sa blaznjivim dogodajem na biogradskom dvoru.

Hagleka. Ministar-predsjednik izrekao je, prosloga, čedna na jednom sastanku s Burem, vrlo neprijateljski govor, u kojem je zahtjevao bezuvjetno pokreće njegovo

Južna Afrika. Junacki general Bura, Dewet provalio je opet u Kapetan koloniju odakle se neće tako lakko maknuti. Burski zapovjednici da su preusvojili svoje čete u manje odjele, kojima će napastovati Engleze.

Mjestne:

Škola „Dražib i Cirila i Metoda“ u Puli (Spanja), podišao je ministar pogostovja i nastave pravo javnosti.

Izlet. U dječavici posjetitelj bili će Sokolski izlet. Potanje u dođućem broju.

Za Ann. ad. Ivanović, darovan g. N. Mardesić iz Pule K. I.

Pokrajinske:

Imenovanje. Zupnikom u Materadi bio je imenovan g. Ivan Luk, do sada kapelan u Kasiju.

Vječnali se. Iz Boljuncu (občina Dolina) piše nam, da se je dne 11. t. m. tamo vječno poznati slovenski rodoljub g. A. P. Sancin iz Doline sa vrlo čestitom Slovencu g. Marijom Kraljevićom.

Tim prijodom bježe zakupljeno u kuci g. Kraljevića 15 kruna za dječko podporno društvo u Pazinu, čemu je dodao sam g. Kraljević 50 kruna, i to 25 K za podporno društvo u Pazinu a 25 K za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Čestitajući novovječnim zahvaljujemo svim na plemenitom daru.

Odlukovanje veleških Hrvata. Iz Velskoga piše nam 17. t. m. da bježe odlukan tamjančni župnik Monsignor Vinko Zamlić od bavarskoga kralja tim, što mu je podielio red sv. Mihovila. Taj je red jedno od najvećih odlukovanja u Bavarskoj. Red je u podobi križa, na kojem se nalazi na prednjoj strani slika sv. Mihovila, koji drži maleni štit sa napisom: "Quis ut deus? (Tko kao Bog?) a na zadnjoj strani križa jest napis: "Virtuti" (Krisi posti). Čestitamo srećno Monsignoru Zamliću na tolikom odlukovanju!

Dne 16. t. m. dao je grčki kralj Gjuro svećanu gostiju na ratnom brodu „Pura“, koji je bio usidren pred Opatijom. Među riedkimi pozvanici nalazio se i nas občinski načelnik g. dr. vitez Stanger.

Istoga dana primio je u audienciju rumunjski kralj Karol u dvoru „Angiolina“ Monsignora Zamlića i opatiskoga kapelana g. M. Dubrovica. Njeg. Veličanstvo razgovaralo je vrlo prijazno i duže vremena s našimi vrednim svećenicima, kojim je rekao među ostalim, da mu je boravak u Opatiji veoma ugodan i da će posjetiti našu krasnu Opatiju i buduće godine.

Ova odlikovanja naših crkvenih i svetskih poglavara služe nam svim načini na diku, jer su tim odlikovani ujedno i svi oni, koji miče čute i rade [kako i ti naši pravci].

Odlazak rumunjskih kraljevskih supruga iz Opatije. Dne 19. t. m. odputovale rumunjski kraljevski supruzi, kralj Karol i kraljica Jelisava sa pratnjom iz naše Opatije.

C. kr. namještajnik gref Goess na Velskom - Opatiji. Prigodom dolaska grčkoga kralja Gjure, došao je u Opatiju i c. kr. namještajnik g. grof Goess sa parobromom pomorske vlade „Marquis de Ba que hem“, da pozdravi visokoga gosta u ime Njeg. Veličanstva.

Prosloga ponedjeljka posjetio je g. namještajnik i famoženja župnika Monsignora Zamlića, s kojim je pregledao prošireno groblje, o kojem se je izrazio, da je sada veoma vrlo uredjeno.

Istoga dana poslje podne u 3 sati bježe voloski načelnik g. dr. vitez Stanger u audienciji kod namještajnika, s kojim je razgovaran jedan pun sat.

Prva hrvatska Interpelacija na carevinskom vjeću. Koliko nam je poznato, stvario je narodni zastupnik g. profesor Spinčić prvi u hrvatskom jeziku na car. vjeću interpelaciju, koja se tice glasovite talijanske učiteljice na javnoj pučkoj skoli u Velenju Lošinju. A slobodoumni (?) talijanski zastupnici na istarskom saboru htjeli bi našim zastupnikom zabraniti hrvatske ili sloveneke interpelacije!!

Boravak hrvatskih gestova u Trstu. U nedjelju poslje podne doveo je ravnatelj kr. učiteljista u Zagrebu g. Karlo Matić sa profesori gg. Novakom i Kiriginom 20 učiteljskih pripravnika IV. tečaja na naučnom putovanju u Trst.

Hrvatske goste dočekao je naš glavni suradnik Mandić i odveo ih nakon kratka odmora u Barkovlje, gdje bježe u „Narodnom Domu“ za bavu trčanske ženske podružnice dječave sv. Cirila i Metoda. Mnogobrojno občinstvo pozdravilo je odjeljivog milje gosta iz hrvatske prestolnice, poseviti im ciele večeru našačniju i najvećoj pažnji. U iste barkovljanskih Slovenaca pozdravio ih je urednik g. Jakšić nazvav im dobrodošlicu, na čemu se je zahvalio g. ravnatelj Matica.

Slijedeć dana razgledali su hrvatski gosti važnosti grada Trsta u na večer sa stali se s njima slovenski i hrvatski rodoljubi u prostiranju dvoran „Male“ uz gostionicu, gdje su Hrvati bili nastanjeni. Tu je razvila vrlo življana i srećna zahvala.

Hrvatske goste pozdravio je u ime trčanskih Slovena g. Mandić, kojemu se je toplo zahvalio ravnatelj gosp. Matica. Mnogobrojno občinstvo popratilo je govor g. ravnatelja silnim odusevljenjem. Govorili su nadalje od strane trčanskih Slovena g. dr. Rybar, dr. Crvar, Šajnić i gospodija Ponikvarova, a od strane gostova g. ravnatelj i dva djaka, jedan Hrvat, jedan Bugarin. Razdragano i zadovoljno občinstvo pozdravilo je govor milih gostova gromkim odobravanjem i plesanjem.

Tople i srećne govore iznenjivala je miloglasna slovenska i hrvatska pjesma što ju pjevale vrtni članovi „Slovenskoga pevačkog društva“ pod vrlo spretnim ravnateljem gosp. Bartola i hrvatski učiteljici pripravnici te improviziraju tamburškim zborom. Na okupu osta većina gostova sa trčanskim rodoljubima i prijatelji do polnoći, koja je prenaglo nastupila.

Slijedeć dana razgledaše hrvatski gosti ostale znamenitosti grada i okolice a na večer — u pol noći — odpoljivo put Mletaka prateći od trčanskih Slovena životom željom, da sretno i uspješno putuju i da ponese u bielu Zagreb ugledno uspojenu na kratki boravak u Trstu.

Proslava zemaljskoga kapetana za Istru — u crkvi. Dne 12. t. m. otvorili su opatalski Talijani svećanom načinom putku posuđilnicu. K toj svećanosti došao je iz Poreča zemaljski kapelan gosp. Matevž Campitelli i prisjednik zemaljskoga odbora g. Tomasi. Domaća gospoda odpratiše visoke putnike u crkvu, gdje je svećenik g. Vattovaz nakon mise pred pukom pjevao slavosjepe zemaljskog kapetana.

Mi smo do sada znali, da se u kuci božjoj slavi pjeva Bogu i njegovim svetcem, ali da se ju može pjevati i griešnim ljudem, toga nismo do sada znali. Dobro je dakle da znamo i to!

Počastni gradjanin? Zemaljski kapelan za Istru g. Campitelli, boraveći nedavno u Oprilju pojavio se je u prostorijah novoustrojene talijanske posuđilnice, da je on počastni gradjanin Oprilja. Nama je poznato, da je bio g. Campitelli sa 16 talijanskih privaka Istru nepravilno i nezakonito imenovan počastnim gradjaninom ne grada Oprilja i da su proti tomu imenovanju podnesli občinari na cesarske oblasti utok, pak bi radi znati, kako je bio rješen onaj utok.

Krstić u Kopru. Javljamo Vam nješto kasno, da je bio ovde narodni odpadnik i prodanac Krstić sa dvojicom sebi jednatih iz kastavskih občina. Ti junaci od oka bijahu kod Bennati-a, da mu se valjda zahvale, što onako hrabro i neustrašivo zastupa i brani interese seljakoga stanovništva Istre.

Izpiti usposobljenja za učitelje. Prosloga edna svršili se izpit usposobljenja na učiteljistu u Kopru za gradišanske i pučke škole te iz njemačkog, francuzskog i talijanskog jezika.

Za pučke škole položilo je izpit 7 učitelja i učiteljica sa talijanskim naučnim jezikom.

Za slovenske pučke škole usposobio

se je g. Antun Vidmar iz Idrije, a za hrvatske pučke škole gospodjice Knt Kraić i Marija Skvard. G. Ante Kolenc usposobljen za hrvatske pučke škole, usposobio se je i za predavanje na talijanski pučkih škola.

Kanonici porečkoga kapitola. Nedavno donio je službeni list bečke vlade imenovanje dvojice kanonika porečkoga kapitola i to bivšeg kanonika g. Olivije Rizomu za dekanu onog kapitola i vi-kara g. Antuna Resar kanonikom istoga kapitola.

Zadužio bi nas koji od gg. svećenika porečko-puljske biskupije, da nam javi koliko imade. Hrvata kanonika u Poreču ili u sustonom kapitolu u Puli. Ilt.

Promjenjana predsjedništva Loyda. Kazali smo onomadne, da se je pronio glas o odstupu sadašnjeg predsjednika austrijskog Loyda sa sjelom u Trstu. Sada je u istinu dao ostavku predsjednik gosp. Baron Kalchberg iz „Zdravstvenih obzira“ to da ide u Beč ali da ostaje i na dalje članom upravnog vijeća Loyda. Njegovim zamjenjnikom postao je predsjednik pomorske vlade u Trstu g. vitez Becher.

Za pučku školu u Pomera, uzajmio je občini zemaljski kreditni zavod 12.000 kruna, kojim će se graditi tamo škola.

Polesini — progevor! Zastupnik istarskih veleposjednika na carevinskom vjeću, austrijski baron a talijanski markez B. Polesini pustio se čuti — konačno — na carevinskom vjeću. U zemaljskom saboru Istre, gdje je neko vrije sjeđio g. markez Benedeto — kako ga Talijani zovu, nije nikada hotio usreći saborskog drugova kakvom govoranicom i njegovim bijaše poznat jedino odatile, što je negdje pročitao neko izvješće. Ali za to bijaši njegovi bečki drugovi sretiši. Prosloga petka pročitala naime u carevinskom vjeću u Beču njegovu interpelaciju na više ministara radi prostorija, u kojih se nalazi politička i sudbena oblast u Poreču.

Da su g. Benedetu postali u Beč istarski seljaci, obrtnici ili gradjani, bio bi stalno našao zahvalna gradiva, da se putem interpelacije zaupne za svoje izbornike, ali pošto ga poslaše tamo veleposjednici, sve samo visoka i bogata gospodba, kojim na ovom svetu ništa nefali, zauzeo se je on za cesarske lije, koji se muže i trude u užkih i nezdravim prostorijah u Poreču. I pravo je, da se je baš g. Benedeto zauzeo za c. kr. činovnike, da i tim opravda častni naslov austrijskoga barona — koji naslov on medjutim nerabi, iz samog straha — da se nebi odvoje obradio.

G. sadašnji i budući c. kr. politički i sudbeni činovnici u Poreču biti će stalno g. Benedetu zahvalni, što mu leži toliko na srcu njihovo liepo zdravlje, ali će za to negdje potajice papar griziti sijor Pièr Antoni, koji se je dao ovako osramotiti od g. Benedeta, i koji si nije toliko glavu razbijao radi c. kr. ureda i za c. kr. činovnike kao g. Benedeto — premda nije još ni „cavaliere“, kamoli „marquise“ ili „barone“.

Odbor političkoga društva, Edinost. Imao je u subotu redovitu sjeđnicu, na kojoj je među ostalim zaključio, da će se u buduće odbor sastajati u subotah, nipošto u petkih — kako do sada.

Konsumno društvo za Marezige i Babiće. Imali će redovitu godišnju glavnu skupštinu u subotu dne 25. maja u 4 sata po podne u Babićih u društvenih prostorijah slijedećim dnevnim redom: 1. računstvo zaključiti za god. 1900; 2. izbor načelnika i nadzorstva; 3. predloži.

Koliko leži na srcu zemaljskog odbora u Poreču presjedata našega načelnika? U izvještaju o sjeđnicah zemaljskoga odbora za Istru u Poreču citamo, da je isti pristao na to, da se ustroji pučka škola u Krasici za novo ustrojeno školsko okružje, Gahonje, Krasicu, Dalovu i eventualno sv. Ivan — u mjestoj občini Dobrinj (otok Krk) te Garice gorje i Kazari, koji nezna ni reći slovenske ili hrvatske.

u mjestnoj občini Vrbnik predloživ, da se podnosi u prvih tri tečajnih talijanski jezik kao obvezatan predmet a u ostalih tečajih da bude talijanski naučni jezik.

Nadalje zaključio je isti zemaljski odbor, da se podnese utok na vrhovno upravno sudiste u Beču, proti zaključku zemaljskoga školskoga vjeća u Istri, i potvrdi ministarstva nastave, da ima biti na otvorit se imajući pučkoj skoli u Korčnju hrvatski naučni jezik u svih tečajih.

Eto Istrani braćo, Vaš nesretni zemaljski odbor neće da Vam se dade pučkih škola u Vašem materinskom jeziku!

Talijani među sobom. U trčanskih talijanskih listovih tuži se neko iz Pirana, da je netko hotio poslati neislog povodom izbora za ljeđilišnu komisiju u Portorose. Taj neko nije mogao biti drugi nego koji piranski gradjanin Talijan — jer na sreću onoj talijanskoj reputaciji neima ni Hrvata ni Slovenaca.

Mjesto tamničarskog stražara u Trstu. Kod zemaljskoga suda u Trstu, izpravljeno je jedno mjesto tamničarskog stražara XI. plateznog razreda.

Molbe za to mjesto sa odnosnim prilozima valja poslati predsjedništvu c. kr. zemaljskoga suda u Trstu najduže do 30. Junija t. g.

Bečki ribolov. Doznačeno sa otoka Cresa, da su dne 13. t. m. osoraki ribari dan prije ulovili ribe — tunine 10.000 klinova, od kojih teži poprično svaka 4 do 6 kilgr. Vlasnik mreže, kojom bježe ulovljena tolika riba jest načetni Josip Pičinić iz Lošinja.

Za pošumljenje opatalskog krasa. Zemaljski odbor u Poreču doznačio je občinskomu zastupstvu u Oprilju 400 kruna za pošumljenje krasa u onoj občini.

Iz drugih krajeva.

Javljaju nam iz Beča, da je onđe dne 11. ov. mjeseca preminula gospodja Karolina udova Giotti rodom iz Kastva.

Pokojnica bila je kroz celi svoj život dobra Hrvatica, te je u tom duhu također odgojila svoju djecu. Od sinova je jedan više godina bio hrvatski učitelj u Marčani, a drugi medicinar u Beču bio je dulje vremena predsjednik hrv. akademije „Zvonimir“. Mrtvi ostanci preneseni su na Rieku, gdje će na onđešnjem groblju pokopani biti. Laha joj bila hrvatska zemlja, a rodbini naše najiskrenije sačešće.

Nadbiskup siromak. Nedavno umro je katolički nadbiskup armenskog obreda presvj. g. Izak Zraković u Lavovu. Za svoga života razdiolio je siromahom i u dobrovoljne svrhe sve što bi zaslužio. Umre je tako siromasan, da nije zapustio novca niti za svoj pogreb. Bio plemenita srca, dobar i milostiv, obnašao je visoke časti, jer je bio nesamo nadbiskup, nego i carski savjetnik i član gospodarske kuće u Beču. Počinio u miru!

Novi roman. Poznati talijanski pisac Marcotti, tajnik zloglasnog društva „Dante Alighieri“, prihvatio je nedavno novi roman pod naslovom „Obrečaćena“ (oltraggiata), kojim police titatele na mriju proti Austriji i proti Slavenom. Taj isti pisac prihvatio je pred nekoliko godina knjigu pod naslovom „Nova Austria“ (La nuova Austria) u kojoj piše u iredentističkom smislu o našim južnim pokrajnjima.

Zaostne posljedice razdora medju Slovencem i Goričkoj. Trčanskoj „Edinosti“ pišu iz Goričke, kako nastoje tačnosti Talijani posve van baciti iz „Gospodarskog društva“ Slovenia iz Goričke, kojih imade skoro tri četvrtine pučanstva one pokrajine, koji se bave gospodarstvom. Gorički Talijani izkorisćuju na svemoguće način razdor goričkih Slovenaca. Tako su im primjerice narinuli u „Gospodarsko društvo“ kao činovnika sa bogatom placom nam Istruom poznatog Hugo u. Brinj (otok Krk) te Garice gorje i Kazari, koji nezna ni reći slovenske ili hrvatske.

